

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 15 maja 2015 r.

Sąd Apelacyjny w Krakowie – Wydział I Cywilny

w składzie:

Przewodniczący:	SSA Hanna Nowicka de Poraj (spr.)
Sędziowie:	SSA Sławomir Jamróg SSO del. Izabella Dyka
Protokolant:	sekr.sądowy Marta Matys

po rozpoznaniu w dniu 15 maja 2015 r. w Krakowie na rozprawie

sprawy z powództwa W. K.

przeciwko Towarzystwu (...) S.A. w W.

o zapłatę

na skutek apelacji strony pozwanej

od wyroku Sądu Okręgowego w Krakowie

z dnia 1 grudnia 2014 r. sygn. akt IX GC 370/13

1. zmienia zaskarżony wyrok przez nadanie mu treści:

„I. zasądza od strony pozwanej Towarzystwo (...) SA w W. na rzecz powoda W. K. kwotę 46 481,45 zł (czterdzieści sześć tysięcy czterysta osiemdziesiąt jeden złotych 45/100) z ustawowymi odsetkami od 21 czerwca 2010 r. do dnia zapłaty;

II. oddala powództwo w pozostałej części;

II. zasądza od powoda na rzecz strony pozwanej koszty procesu w kwocie 831 zł (osiemset trzydzieści jeden złotych)”;

2. zasądza od powoda na rzecz strony pozwanej kwotę 7.715 zł (siedem tysięcy siedemset piętnaście złotych) tytułem kosztów postępowania apelacyjnego.

I ACa 299/15

UZASADNIENIE

Powód W. K. domagał się zasądzenia od pozwanej Towarzystwa (...) S.A. w W. kwoty 165 295 zł z ustawowymi odsetkami od dnia 21 czerwca 2010 r do dnia zapłaty i kosztami postępowania.

W uzasadnieniu powód podał, że z pozwaną łączyła go umowa ubezpieczenia majątkowego. Ubezpieczeniu podlegała baza transportowa (budynki, budowle i urządzenia) od zdarzeń losowych, m.in. od powodzi.

Baza transportowa powoda uległa zalaniu w wyniku powodzi w dniu 19 maja 2010 r. Pozwany uznał swoją odpowiedzialność co do zasady, jednakże wypłacił powodowi jedynie 23 132, 77 zł, tytułem odszkodowania. Zdaniem powoda pozwany winien wypłacić mu łącznie kwotę 188 426, 81 zł co stanowi koszty konieczne do przywrócenia stanu obiektu i jego wyposażenia do stanu sprzed powodzi.

Pozwana Towarzystwo (...) S.A. w W. wniosła o oddalenie powództwa i zasądzenie od powoda na jej rzecz kosztów procesu. Pozwana przyznała, że co do zasady ponosi odpowiedzialność za szkodę w objętym polisą ubezpieczeniową mieniu powoda. Jednakże w toku postępowania likwidacyjnego powód nie wykazał szkody w wysokości wyższej niż suma wypłacona mu przez pozwaną. Pozwana wyliczyła szkodę w budynkach powoda na kwotę 37 915, 88 zł a ponieważ powód nie dostarczył ubezpieczycielowi dokumentów umożliwiających wyliczenie wartości budynków – co jest istotne m.in. dla sprawdzenia czy nie zachodzi tzw. niedoubezpieczenie – pozwana miarkowała odszkodowanie do 50%. Jak chodzi o odszkodowanie za uszkodzone maszyny i urządzenia, powód nie udokumentował, które środki trwale są objęte ochroną ubezpieczeniową. Pozwana ustaliła wysokość szkody w tym zakresie na kwotę 9 351, 54 zł i również miarkowała odszkodowanie o 50% z uwagi na niemożność sprawdzenia czy nie zachodzi niedoubezpieczenie.

Obie strony wniosły o dopuszczenie dowodu z opinii biegłego sądowego na ustalenie wartości poniesionej przez powoda szkody.

Zaskarżonym wyrokiem Sąd Okręgowy w Krakowie zasądził od pozwanej na rzecz powoda kwotę 146 778, 73 zł z ustawowymi odsetkami od dnia 21 czerwca 2010 r do dnia zapłaty oraz koszty procesu w wysokości 11 882 zł a w pozostałej części powództwo oddalił.

W uzasadnieniu Sąd Okręgowy ustalił, że usprawiedliwione wydatki na naprawienie szkody w Bazie(...)przy ul. (...) w K., wywołane powodzią z dnia 19 maja 2010 roku wynoszą 169 911, 50 zł. Jako podstawę tego ustalenia Sąd Okręgowy wskazał opinię biegłego M. N.. W ocenie Sądu Okręgowego wysokość szkody w tej kwocie została przez pozwaną przyznana, dlatego też Sąd Okręgowy zasądził od pozwanej na rzecz powoda kwotę 146 778, 73 zł, która stanowi różnicę pomiędzy wartością szkody a sumą już wypłaconą przez pozwaną powodowi.

Jako podstawę rozstrzygnięcia Sąd Okręgowy wskazał przepis art. 822 § 1 k.c. i – jaka chodzi o odsetki ustawowe – art. 817 k.c. a co do kosztów postępowania – art. 100 k.p.c.

Wyrok Sądu I instancji **zaskarżyła apelacją pozwana**, w części dotyczącej kwoty 100 298 zł, zarzucając:

1/ naruszenie prawa materialnego, a to art. 316 k.c. w zw. z 824¹ § 1 k.c. przez zasądzenie przez Sąd na rzecz powoda kwoty 146 778, 73 zł, tytułem odszkodowania, podczas gdy z ostatecznych wniosków opinii biegłego sądowego wynika, że należna kwota odszkodowania winna wynieść 69 614, 22 netto, co po pomniejszeniu o dobrowolnie wypłaconą przez pozwanego kwotę 23 132, 77 zł daje należną kwotę odszkodowania w wysokości 46 481, 45 zł;

2/ naruszenie prawa materialnego, a to art. 90 ust. 1 ustawy z dnia 11 marca 2004 r, o podatku od towarów i usług (Dz.U. 2004, nr 54, poz. 535) w zw. z art. 824¹ § 1 k.c. poprzez uwzględnienie w należnym powodowi odszkodowaniu kwoty podatku VAT, podczas gdy jest on uprawniony do pomniejszenia podatku należnego o podatek naliczony przy nabyciu towarów i usług;

3/ naruszenie prawa procesowego, a to art. 278 § 1 k.p.c. w zw. z art. 286 k.p.c. przez dopuszczenie przez Sąd Okręgowy dowodu z opinii biegłego sądowego, a następnie dowodu z opinii uzupełniającej tego samego biegłego i ostatecznie pominięcie zmodyfikowanych wyliczeń z opinii uzupełniającej, co do rzeczywistej wysokości szkody.

Podnosząc powyższe zarzuty pozwana domagała się zmiany zaskarżonego wyroku, poprzez obniżenie kwoty zasądzonej na rzecz powoda do 46 481, 45 zł, z ustawowymi odsetkami od dnia 21 czerwca 2010 r do dnia zapłaty i oddalenie powództwa w pozostałej części, stosowne rozliczenie kosztów procesu za I instancję oraz zasądzenie od powoda na rzecz pozwanej kosztów procesu. Ewentualnie pozwana wносиła o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy Sądowi I instancji do ponownego rozpoznania.

SĄD APELACYJNY ZWAŻYŁ CO NASTĘPUJE.

W pierwszej kolejności należy wskazać, że uzasadnienie wyroku Sądu I instancji zostało sporządzone z naruszeniem przepisu art. 328 § 2 k.c., co jednak nie stoi na przeszkodzie wydaniu orzeczenia reformatoryjnego. Okoliczności w sprawie bezsporne oraz dowody, które Sąd Okręgowy przeprowadził, w konfrontacji ze stanowiskiem procesowym stron pozwalają na zweryfikowanie ustaleń faktycznych tego Sądu, co do zakresu i wysokości szkody podlegającej rekompensacie przez pozwanego ubezpieczyciela.

Okoliczności w sprawie bezsporne były następujące. Przedsiębiorca W. K. zawarł z pozwaną Towarzystwo (...) S.A. w W. umowę ubezpieczenia majątkowego. Na mocy tej umowy, w okresie ubezpieczenia od 22 listopada 2009 r do dnia 21 listopada 2010 r, mienie powoda, tj. budynki maszyny i urządzenia wchodzące w skład (...) przy ul. (...) w K., było ubezpieczone od szkód polegających na utracie, zniszczeniu lub uszkodzeniu na skutek nagłego, niespodziewanego i niezależnego od woli ubezpieczającego zdarzenia. Zgodnie z § (...) ogólnych warunków ubezpieczenia (o.w.o.) za wysokość szkody powstałej w mieniu przyjmuje się koszty niezbędne do przywrócenia stanu mienia przed powstaniem szkody z uwzględnieniem zasad, na jakich została ustalona suma ubezpieczenia. W budynkach i budowlach za wartość szkody przyjmuje się koszt odbudowy lub remontu, w maszynach i urządzeniach – koszt naprawy lub cenę nabycia przedmiotu tego samego rodzaju, typu, modelu i o tych samych, zbliżonych parametrach (por. polisa ubezpieczeniowa (...), o.w.o. k. 70-109). Wskutek powodzi w dniu 19 maja 2010 r Baza (...) powoda została zalana a mienie wchodzące w skład bazy uszkodzone przez zalanie. Pozwana przeprowadziła postępowanie likwidacyjne, i uznała swoją odpowiedzialność co do zasady. Wypłaciła powodowi, tytułem odszkodowania, kwotę 23 132, 77 zł, która to suma, w ocenie powoda nie rekompensuje całej szkody, za którą pozwana jako ubezpieczyciel ponosi odpowiedzialność.

Przy założeniu, że powyższe okoliczności są bezsporne (istnienie ubezpieczenia, wystąpienie zdarzenia ubezpieczeniowego i szkoda), trafnie Sąd Okręgowy wskazał, że przedmiotem postępowania dowodowego w sprawie winna być wysokość szkody, zdefiniowanej na potrzeby niniejszego postępowania w przepisie § 15 o.w.u.

Opinię w tym przedmiocie sporządził biegły sądowy M. N., który przedstawił kosztorys szczegółowy wydatków poniesionych na doprowadzenie budynków i budowli oraz maszyn i urządzeń do stanu przed powodzi. W przypadku nieruchomości kwota ta wyniosła 119 033, 74 zł netto i 146 411, 50 zł brutto, zaś jak chodzi o maszyny i urządzenia 23 500 zł brutto. Przedmiotowa opinia nie była kwestionowana przez powoda, spotkała się natomiast z szeregiem zarzutów ze strony pozwanej. Pozwana przedstawiła swoje własne wyliczenie. Wskazała, i uwidoczniała w przedstawionym przez siebie kosztorysie, że różnica kwot wyliczonych przez nią i w opinii biegłego wynika z przyjęcia przez biegłego zakresu całej powstałej szkody, wraz z tą jej częścią, która nie podlegała ubezpieczeniu. Pozwana wyeliminowała z wyliczenia szkody wartość naprawy czy też odbudowy budowli nie będących budynkami, tj. prace związane z remontem ogrodzenia, krawężników, plantowanie i humusowanie gruntu, naprawa studzienek kanalizacyjnych, dezynfekcja rurociągów, roboty ziemne dla robót elektroenergetycznych w terenie (i inne wymienione w pozycjach 1-5, , 25- 37). Nadto pozwana zweryfikowała narzuty, które, jej zdaniem, u biegłego obiegały nieznacznie od stawek średnich. Pozwana zwróciła ponadto uwagę, że zgodnie z zapisami o.w.u. i polisy ubezpieczeniowej, wartość szkody wylicza się jako wartość rzeczywistą. Tymczasem biegły skalkulował szkodę w budynkach jako odtworzeniową, bez potrącenia zużycia technicznego. Pozwana zwróciła też uwagę, że

poszkodowany powód jest płatnikiem podatku VAT, stąd szkoda winna być wyliczona według wartości netto. Odpis przedmiotowego pisma został doręczony pełnomocnikowi powoda i biegłemu. Powód nie ustosunkował się do twierdzeń w nim zawartych, biegły zaś sporządził opinię uzupełniającą. Odnośnie ruchomości biegły podtrzymał swoją opinię (różnicując jedynie wartość szkody na brutto i netto) wskazując, że nie miał szczegółowych informacji dotyczących stanu i zakresu niezbędnych napraw oraz innych informacji, które miałyby wpływ na wartość wycenianych przedmiotów. Odnośnie nakładów na remont nieruchomości biegły wyjaśnił dlaczego ujął w swojej wycenie poszczególne elementy, sporządził jednak nowy kosztorys z uwzględnieniem uwag pozwanego, to jest przez wyeliminowanie naprawy budowli – o których pozwany twierdził, że nie były objęte ochroną ubezpieczeniową – i przez obniżenie narzutów dla stawki roboczogodziny. Zgodnie z tą opinią wartość nakładów na remont budynków objętych ubezpieczeniem to 50 603, 68 netto, 62 242, 53 zł brutto. Przedmiotową opinię zakwestionowała pozwana, w części dotyczącej ruchomości, biegły podtrzymał swoją opinię i pozwana nie składała kolejnych zarzutów.

Powód nie odniósł się do twierdzeń pozwanej, dotyczących szkody w budynkach, podniesionych w piśmie procesowym z dnia 4 marca 2014 r ani do uzupełniającej opinii biegłego, sporządzonej z uwzględnieniem zarzutów pozwanej. Różnica w kwotach, wskazanych jako wartość szkody w obu opiniach, wynika, w pierwszej kolejności, z pominięcia przez biegłego szeregu pozycji, które zostały wymienione w kosztorysie pierwotnej opinii. Pozwana zarzucała bowiem, że nie są objęte przedmiotem ubezpieczenia te składniki mienia związane z nieruchomością, które nie są budynkami. Stanowisko pozwanej w tym przedmiocie jest zgodne z literalną treścią polisy, z której wynika, że przedmiotem ubezpieczenia majątkowego powoda były budynki, maszyny i urządzenia, rzeczowe składniki majątku obrotowego oraz gotówka. Powód nie zaprzeczył powyższemu, nie złożył żadnych wyjaśnień, ani – jak już wyżej wspomniano – nie zakwestionował sporządzonej przez biegłego opinii uzupełniającej.

W tej sytuacji przyjąć należy, że powód przyznał fakty, które zostały wskazane przez pozwaną, jak też wyliczenia biegłego dokonane w uwzględnieniu tych faktów (art. 230 k.c.).

Dlatego też Sąd Apelacyjny zmienił ustalenia Sądu I instancji i przyjął, że wartość nakładów, koniecznych do naprawy budynków objętych ubezpieczeniem wynosi – zgodnie z opinią uzupełniająca biegłego M. N. – wynosi 50 603, 68 netto, 62 242, 53 zł brutto. Łączna zaś wartość szkody (budynki oraz ruchomości) to: 69 614, 22 zł netto, 85 625, 53 zł brutto.

W tym zakresie – tj. wysokości szkody do zrekompensowania której zobowiązana jest pozwana – Sąd Apelacyjny, w uwzględnieniu zarzutu apelacji, zmienił ustalenia faktyczne Sądu I instancji.

Uzasadniony jest również zarzut naruszenia przez Sąd Okręgowy art. 361 § 2 k.c. w zw. 90 ust. 1 ustawy z dnia 11 marca 2004 r, o podatku od towarów i usług (Dz.U. 2004, nr 54, poz. 535) w zw. z art. 361. Sąd Okręgowy niezasadnie uwzględnił podatek od towarów i usług w sumie należnego powodowi odszkodowania. Powód, jako przedsiębiorca jest płatnikiem tego podatku i przysługuje mu prawo do pomniejszenia podatku należnego o podatek naliczony przy nabyciu towarów i usług. Również i ta okoliczność, podnoszona przez pozwaną już w odpowiedzi na pozew, nie była przez powoda kwestionowana. Tym samym należne mu odszkodowanie winno być naliczone w kwotach netto (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 22 kwietnia 1997 r, III CZP 14/97, OSNC 1997/8/103).

Mając powyższe na względzie Sąd Apelacyjny zmienił zaskarżony wyrok w ten sposób, że zasądzone od pozwanej na rzecz powoda odszkodowanie obniżył do kwoty 46 481, 45 zł, która stanowi różnicę pomiędzy wartością odszkodowania netto wyliczoną przez biegłego M. N. w opinii z dnia 14 kwietnia 2014 r a kwota już przez wyplaconą powodowi przez pozwaną

(69 614, 22 zł - 23 132, 77 zł).

Zmianie musiało w tej sytuacji ulec również rozstrzygnięcie o kosztach procesu, zgodnie z wnioskiem apelacji. Podstawę rozliczenia tych kosztów stanowi przepis art. 100 k.p.c., przy założeniu, że powód wygrał sprawę w 28 %. a pozwana w 72%. Suma kosztów poniesionych przez powoda przed Sądem I instancji to 11 882 zł (8265 zł. wpis, 3600 zł. wynagrodzenie adwokata) – z czego 28 % to 3 327 zł. Koszty poniesione przez pozwanego to 5 775, 61 zł (2 175,

61 zł 2175, 61 – wynagrodzenie biegłego), z czego 72% to 4 158. Różnica tych kwot to 831 zł, na dobro pozwanej, co znalazło wyraz w zmienionym orzeczeniu o kosztach.

Podstawę rozstrzygnięcia Sadu Apelacyjnego w tej części stanowi przepis art. 386 § 1 k.p.c.

O kosztach postępowania apelacyjnego rozstrzygnięto na zasadzie art. 98 § 1 i 3 k.p.c. w zw. z art. 108 § 1 k.p.c. Na zasądzoną na rzecz pozwanej kwotę składają się 5015 zł, uiszczone przez nią tytułem opłaty od apelacji i 2 700 zł, tytułem kosztów zastępstwa procesowego.